

Aan: Ministerie van Financiën
Van : ASN Bank en Stichting Uitvoering Green Deal Groene Daken
Datum: 27 augustus 2018
Betreft: Consultatiereactie Wijzigingsregeling hypothecair krediet 2019

Hierbij reageren wij op de voorgenomen aanpassing van de Tijdelijke regeling hypothecair krediet.

In Nederland wordt hard gewerkt aan de energietransitie, zo ook in de gebouwde omgeving, het vastgoed en de woningbouw. Om particulieren ook financieel te stimuleren en tegemoet te komen in het treffen van energiebesparende voorzieningen is er sinds 2012 de Tijdelijke Regeling Hypothecair Krediet. In de huidige genoemde voorzieningen in artikel 1 lid b ontbreekt naar onze mening onterecht de voorziening 'groene daken'. Inmiddels blijkt uit diverse wetenschappelijke studies, dat groene daken op meerdere manieren zorgen voor een betere energieprestatie van een woning.

1. Energiebesparing door verkoeling (energiebesparing airconditioning)

Groene daken blijven in de zomer koeler dan gewone, bitumen daken. Dit verschil kan oplopen tot wel 50 °C. Een bitumen dak kan in de zomer 85 °C worden, terwijl een groen dak maximaal opwarmt tot 35 °C. Doordat het groene dak koeler is, is de warmtestroom naar binnen minder groot, waardoor de binnentemperatuur lager blijft. Dit zorgt voor minder gebruik van energie-verbruikende airconditioning en ventilatoren. Door verbetering van energetische eigenschappen met de toepassing van groene daken en gevels is het zelfs mogelijk om zowel in de zomer als in de winter de energiebehoefte te reduceren, waarbij de reductie kan oplopen tot 75% van de benodigde energie voor het verwarmen en met name het koelen.

Bron: *Technische eigenschappen van groene daken en gevels*, ing. N.A.G.A. Damen - prof. dr. ir. H.J.H. Brouwers, 2012, via: <http://edepot.wur.nl/240783>

Daarnaast hebben groene daken een koelend effect op de omgeving bij warme dagen. Het verschil in buitentemperatuur tussen een gebied met groene daken en een versteende omgeving kan oplopen tot circa 4 °C. Hiermee wordt indirect ook bijgedragen aan energiebesparing rond koeling in andere gebouwen.

Bron: *Green Roofs as Urban Ecosystems: Ecological Structures, Functions, and Services*, Oberndorfer, E., Lundholm, J., Bass, B., Coffman, R.R., Doshi, H., Dunnett, N., Gaffin, S., Köhler, M., Liu, K.K.Y. and Rowe, B. BioScience, 2007, via: https://www.researchgate.net/publication/232694304_Green_Roofs_As_Urban_Ecosystems_Ecological_Structures_Functions_And_Services

2. Verhoging rendement zonnepanelen (in zomer)

Als groene daken gecombineerd worden met het opwekken van zonne-energie, verhoogt dat jaar-rond het rendement van zonnepanelen met 6% in vergelijking met zonnepanelen op een dak zonder vegetatie. De reden hiervoor is dat het rendement van zonnepanelen afneemt als de temperatuur te hoog wordt. Het opgegeven vermogen van PV-panelen is bepaald onder standaard testcondities, bij een temperatuur van 25 °C. Bij hogere temperaturen neemt vooral de stroomsterkte af, waardoor de energieopbrengst afneemt. Deze afname bedraagt bij PV-panelen (kristallijne silicium-panelen) 0,4% tot 0,5% per graad Celsius van temperatuurstijging van de PV-panelen. De temperatuur op een dak met vegetatie stijgt tot maximaal 35 °C, terwijl dit op een dak zonder vegetatie kan oplopen tot circa 85 °C.

Bron: *Interaction between PV-systems and extensive green roofs*, Manfred Köhler, Werner Wiartalla, Rene Feige, 2007, p 14, via <http://www.worldgreenroof.org/files/pdf/Manfred-KoehlerMinneapolisPV.pdf>

Nederlandse samenvattend paper uit 2016 met vergelijking van meerdere onderzoeken via: <https://www.multifunctioneledaken.nl/files/Synergie-groene-daken-en-zonnepanelen.pdf>

Samenvattend op basis van wetenschappelijk onderzoek: de tijd is rijp om de energie-verbeterende prestaties van natuurtechnische oplossingen mee te nemen in de energietransitie van de gebouwde omgeving.

- Voorstel/Verzoek: Wij stellen voor om 'groene daken' toe te voegen als energiebesparende voorziening in Artikel 1, lid b.

Ter verdere toelichting:

Bovenop de genoemde energie-verbeterende prestaties, zuiveren groene daken de lucht, bergen ze water en versterken ze de lokale biodiversiteit. Gezien deze en andere duurzame ontwikkelingen in de gebouwde omgeving, gaan wij graag in gesprek met uw ministerie en uw collega-ministeries van Binnenlandse Zaken & Koninkrijksrelaties en Infrastructuur & Waterstaat om in de nabije toekomst de TRHK regeling te verbreden met andere duurzaamheidstransities, zoals klimaatadaptatie, natuur-inclusief bouwen en circulaire economie.

Klimaatadaptatie

In het stedelijk gebied is 70% van het oppervlak in handen van particulieren. Met het veranderende klimaat van toenemende piekbelasting van riolen, langdurige hitte en droogte, worstelen gemeenten, waterschappen en provincies met de vraag hoe de inwoners te stimuleren om op hun perceel klimaat adaptieve maatregelen te treffen. Zoals de TRHK mogelijkheden biedt voor financiële prikkels voor energiebesparing in woningen, zo ontwikkelt op dit moment een aantal vooruitstrevende lokale overheden financiële prikkels voor klimaatadaptatie. Kortingen op de rioolheffing, en later mogelijk ook de zuiveringsbelasting, zijn in aantocht. Dit samenwerkingsverband in wording, geïnitieerd binnen de Green Deal Groene Daken, wil graag samen optrekken met andere financiële prikkels zoals de hypotheek rente korting.

Meer informatie: <https://ruimtelijkeadaptatie.nl/actueel/actueel/nieuws/2018/oproep-enquete/>

Binnen de nationale woonagenda van Binnenlandse Zaken, is klimaatadaptatie inmiddels verankerd: <https://www.uvw.nl/klimaatbestendig-bouwen-onderdeel-van-nationale-woonagenda/>

Natuurwaarde en biodiversiteit

In Nederland en binnen de EU loopt ASN Bank voorop met hun doel 'Al onze beleggingen en financieringen hebben in 2030 een positief effect op biodiversiteit'

<https://www.asnbank.nl/over-asn-bank/duurzaamheid/biodiversiteit/biodiversiteit-in-2030.html>

ASN Bank is aanjager binnen de Europese Community of Practice Finance@Biodiversity, en ontwikkelt samen met andere banken en finance-organisaties een methode om de impact op biodiversiteit binnen de portefeuille te kunnen meten. Daarnaast wordt binnen de Green Deal Groene Daken gewerkt aan een handreiking natuurdaken om het dak in de stedelijke omgeving in te kunnen zetten voor het versterken van de lokale biodiversiteit. Een aantal insecten-, vogel- en vleermuisensoorten heeft het steeds moeilijker in het buitengebied en voelt zich in toenemende mate veilig en voorzien van voedsel en nestgelegenheid in de stad.

Integraal duurzame waarde

Koplopers binnen de bouwsector streven in toenemende mate naar een integraal duurzame waarde van gebouwen, bij elkaar gebracht in het manifest 'Bouwen met waarde(n):

<https://mvonederland.nl/nieuws/koplopers-de-bouw-roepen-bedrijfsleven-en-overheid-op-tot-bouwen-met-waarde>. Ondertussen buigt de Europese Commissie zich over een integrale duurzame herijking van het financieel kader voor de financiële sector in Europa:

https://ec.europa.eu/info/publications/180524-proposal-sustainable-finance_en. De mogelijkheid van hypotheekrentekorting voor een woning die positief bijdraagt aan biodiversiteit is hier inmiddels mondeling ingebracht, en positief ontvangen.

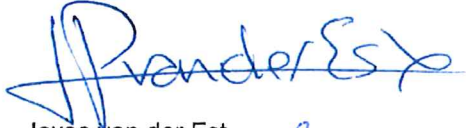
Voor meer informatie kunt u contact opnemen met:

Anne-Marie Bor, a.bor@nextgreen.nl, +31 (0)6-12634071

Procesmanager Green Deal Groene Daken, Projectleider Financiële prikkels voor klimaatadaptatie
Lead Workstream Finance binnen het EU Platform Business@Biodiversity; Lead EU Community of Practice Finance@Biodiversity.

Wij verzoeken u om op basis van deze argumentatie 'groene daken' als energiebesparende voorziening op te nemen. Voor een nadere toelichting houden wij ons van harte aanbevolen.

Met vriendelijke groet,

Joyce van der Est
Directeur ASN Bank

Egbert Roozen
Voorzitter Stichting Uitvoering Green Deal Groene Daken
Namens 34 gemeenten, waterschappen, bedrijven, koepel- en kennisorganisaties
(<https://www.greendealgroenedaken.nl/partners/>)
Directeur VHG, brancheorganisatie voor ondernemers in het groen